

ENTOMOLOGISCHE BERICHTEN

MAANDBLAD UITGEGEVEN DOOR

DE NEDERLANDSE ENTOMOLOGISCHE VERENIGING

ISSN 0013-8827. Officiële afkorting (World List): Ent. Ber., Amst.

Deel 38

1 juli 1978

No. 7

Adres van de Redactie:

B. J. LEMPKE, Plantage Middenlaan 64, 1018 DH Amsterdam — Nederland

INHOUD: W. P. CRUYSBERGH, Waarnemingen over het gedrag van *Philanthus triangulum* (Fabricius) (Hymenoptera, Sphecidae) (p. 97). — J. FOKKEMA, Over de spinnenfauna van een houtwal (Araneida) (p. 98). — PJOTR OOSTERBROEK, Dutch Ophionini (Hymenoptera, Ichneumonidae, Ophioninae) (p. 103). — Literatuur (p. 112: W. N. ELLIS). — Korte mededeling (p. 112: Nieuwe aanwinsten voor de bibliotheek).

Waarnemingen over het gedrag van *Philanthus triangulum* (Fabricius) (Hymenoptera, Sphecidae)

door

W. P. CRUYSBERGH

ABSTRACT. — In 1977 a large colony of *Philanthus triangulum* was detected in a steep slope of a sand pit in the Dutch province of North-Brabant. When digging out some of the burrows they appeared to run in a more or less horizontal direction. It seems worth-while also to examine the behaviour of the wasps in the laboratory in such a slope (cf Simon Thomas & Veenendaal, 1978).

In reactie op het artikel van Simon Thomas & Veenendaal (1978) in dit tijdschrift wil ik gaarne enige waarnemingen weergeven aan een kolonie van de bijenwolf, *Philanthus triangulum* (Fabricius), die ik in 1976 in het CRM-natuurreservaat „Mariapeel” nabij Helenaveen ontdekt heb.

De kolonie was gelegen in zuidelijke en oostelijke hellingen van een afgraving en strekte zich uit over een lengte van 70 meter. Zij omvatte in 1976 ca. 2000 holletjes. In 1977 liep de omvang van de kolonie sterk terug, waarschijnlijk tengevolge van de slechte weersomstandigheden.

Ongeveer 30-50 cm beneden de wortelzone, in het ter plaatse aanwezige droge haarpodzol, bevonden zich de bovenste holletjes, die zich kenmerkten door een relatief grote vliegopening. Bij uitgraving van enkele gangen in de steile helling bleken de gangen min of meer horizontaal te lopen. Voorbij het midden lopen zij weer op om te eindigen in een broedcel.

Het zou m.i. interessant zijn om het laboratoriumonderzoek naar het gedrag van de bijenwolf bij het graven van gangen en broedcellen in een horizontale bodem, zoals Simon en Veenendaal (1978) dat gedaan hebben, ook te verrichten in een steile helling.

LITERATUUR

Simon Thomas, R. T. & R. L. Veenendaal, 1978. Observations on the behaviour underground of *Philanthus triangulum* (Fabricius) (Hymenoptera, Sphecidae). — Ent. Ber., Amst. 38: 3-8.

Pastoor Vullingsstraat 2, 5985 PJ Helden-Grashoek.